

Womhaj Bóh!

Cizbło 23.
7. junija

Łětnik 6.
1896.

Serbske njedzelske łopjenka.

Wudawaju so kóždy sobotu w Šsmolerjez knižničniczejem w Budyschinje a so tam dostacž sa šchtwórtlětnu pšchedplatu 40 np.

1. njedzela po šwjatej Trojizy.

1 Jan. 4, 16—21.

„Bóh je luboscž“ — prěnje słowa nascheje epistole 1 Jan. 4, 16—21 — kajki so nam słódko troscht sa wěru, ale tež kajke šwjate napominanje sa žiwjenje!

1. Bóh ma wschehomóz. Múdroscž, prawdosč a wschitke šwoje druhe wošebnosče ma Bóh, ale luboscž je wón, luboscž je jeho snutkowne byće, štworicelsta, wumóžaza, dawaza, wodawaza, žohnowaza luboscž. Talc jeho luboscž nam wschitke jeho wyšoke wošebnosče halle tróšchtowaze a polne nadžije čini. My so wjazy wschehomózneho bojecž njetrjebamy, pšchetož jeho móž steji w službje luboscže, my so wjazy teho wschehošchudžomneho nastročicž njetrjebamy, pšchetož wón je tón Wócžez, kotrnyž je pola naš; šamo t šwjatemu a prawemu šměmy so w džěczaznym šmyšljenju počni dowěrjenja pšhiblizič, pšchetož tež w šwojej šwjatosčzi a prawdosčzi je Bóh luboscž. My drje wěmy, so sady čěmnych mrócžalkow, i kotrnyž so błyska a hrina, tola lubošne klóncžko steji; tak steji tež sady wschelakich domapytanjow a khostanjow, kotrež naš nastročjeja, tón štary, šwěrný Bóh, kotrnyž je luboscž. — Šeno so móhli wschitkich šobucžlowjekow wot tuteje wěrnoscže pšchěšwědcicž a jich wot teho šrudneho błuda wotwjescž, so móhl Bóh njepšchecžel čłowjekow bycž. Ale, kětko je jich w tym błudže, kajke maja ludžo wschelake myšle wo Bóhu! Te praja, so je Bóh njeprawy, kotrnyž se šwojimi štworjenjami njerunje čini, so praji, so je wón šurowy, dofelž čłowjekow w nješbožu pšchescžeha, a druhy praja, so wón i žyła njeje

a so je jenož we słowach šwojich pšchitwišowarjom. Wle tele błudy bychu so na dobo šhubile kaž mhlá pšched klóncžkom, jeli so bychu našci šabludženi bratsja juntrócž bješ wobmyšljenja a šprawej kšutnosčju pod kšizž na Golgatha štupili, jeli so bychu čyžli Ššyna Božeho, šwěta ibožnika, čžerpicž a wumrjecž widžecž sa čłowjekow, so běchu i jeho wumrjecža tu wěstoscž šobu wšali: nětko šmy widželi a pošnali tu luboscž, kotruž Bóh t nam ma. — Wěrjazemu luboscž Boža polnosč radošcž a troschta pošticžuje, i kotrymiž móže čžerpacž sa wschitke wobštejnosče žiwjenja. Ššy-li wot čłowšteje pomozny a pšchecželow wopušcženy — Bóh je luboscž a duž wěsch ty, so tebjc wopušcžicž ani šakomdžicž njemóže. Wšach-li boloscž pšchecžerpicž, njech je to khoroscž abo horjo wutroby — Bóh je luboscž a duž wěsch ty, so ma tež w šrudobje myšle měra. Ššy-li Boha šrudžil a wopušcžil, mašch-li někajku winu — Bóh je luboscž a ty šy wěšty, so wón tebi w hnadže šašo woda, jeno so pokorný t njemu pšchindžesch. Čžujesch-li, so twój kónž so pšhiblizuje — Bóh je luboscž a ty so njebojšch, so do rukow twojeho Wótza porucžicž. W hdy by tež w potajnym tšchepotal pšched tamnym dnjom — Bóh je luboscž a kaž je wona twój wucžet byla w nusy teje čžaknosče, tak je tu pšchecžiwio štróželam čžěmneje wěcžnosče. Bóh je luboscž — tróšchtowaze šłowo sa wěru, ale tež

2. šwjate napominanje sa žiwjenje. Luboscž wubudži luboscž. W hdyž běšche hižom sa njedošpolnu nabožinu štareho šłuba najwošebnišcha šasnja: ty dyrbišch

Boha svojego Anjesa lubowacz i zylej svojej wutrobu, tak wjele bóle sa džeczi noweho fluba to napominanje japoschtolowe: lubujmy jeha, dokelž wón naß je prjedy lubowal! Wschelazy ludžo dobre činija, dokelž so k temu wabjeni saczujaja. Woni kemski thodža, dokež je „iich pschibkušnoscz.“ Tak tež kmilne dary dawaja. So bychy swoju pschibkušnoscz činili, woni thorych wopytaju. To wschaf je czešče hódno. Ale wjele wysche steji luboscž. Mandželsta njeby i tym spokojom byla, so sama saczucze pschibkušnoscz mandželsteho pola njeje šđerzi a starschim by srudoba byla, hdy by same czucze, „so dyrbja,“ džeczi poškušne i džeržalo. „Lubujesch ty mje?“ je to praschenje, kotrež jedyn człowjek we wulkej wschelafoscz na drugeho staji, a to je tu to praschenje, kotryž Bóh na swoje džeczo staji a na kotryž jich jeno malo i dobrym šwedomnijom radošnje „haj“ wotmolwi. Čžeho dla? Dokelž nihto prajicz njemóže, so Boha lubuje, hdyž tež i dobom swojeho bratra, swojeho bližšeho njelubuje. Mascha luboscž k bližšemu je mēra nascheje luboscže k Bohu a kaž dołho jena pobrachuje, so wo drugej rēczech njemóže. Ššwojich šobuczłowjekow lubowacz — to je prawe kšeseczijanstwo. Wschitko, schtož so hewaf sa to wudawa, je swontowne, psched Bohom a człowjekami njeplaczi. Je móžno Boha czešćicz, kotryž je luboscž, a sam luboscže njemēcž? Bóh je tych lubowal, kiž hluboko pod nim stejachu a my njedchali tych lubowacz, kotřiž su nascheho runjecza? Bóh dawa swojemu šlóneczku šhadžecz nad šlymi a dobrymi — a my chzpli rošdželicž bjes pschedzelom a nješchedzelom? Šhryštuš móžesche wumrjecž sa człowjekow a my njemóhli ani sa nich živi bycz a dželacz? Šchtóž chze kšeseczijan rēfacz, njech swoje kšeseczijanstwo w lubosczi k swojim bližšim wopokaže. Ach, lubujmy so bjes šobu, mějmy ščerpliwoscz i pschestupjenjom bratra, wodajmy temu, kiž naß šrani, kmilmy so na nuy, dobydžmy šebi luboscž wutrobom — potom wēšche bórny nihto wjazny njeprēje, so je kšeseczijanstwo najlēšcha nabožina, dokelž do teho šrēta najlēšiche pschinješe — luboscž. Niž so bychmy hidžili, ale so bychmy lubowali — k temu šmy na tym šwēcze.

Maty Sawojarda

abo

Sbože psches šprawnošč.

(Šlónčenje.)

XI.

Wopuschēžimy nětkole na čaß nascheho Sawojardu, so bychmy mlodeho lēkarja, dr. Čzinowšeho wopytali. Teho dla puczujmy do najžiwisheho džēla města Barlina a šastupmy do doma, kotryž je po waschnju najnowšeho čaßa natwarjeny. Škhody su šherofe a jaßne a šhódy su wulke a na ščžnach rjenje wumolowane. Šastupmy do lēkarjowej powitašnje. Mohl ju k rjaney šahrodžny pschirumacz. Niž jenož wschē móžne rōže w njej nadešdžesch, ale tež zuse rostliny: palmy, gnmijowžy a druge. Na blidže wo šrjedž ššwuy ležachu wschelake knihi a špišy, so bychy so mnošy šhori, kotřiž tu pschithadžowachu, šabawjeli. Šaf wschelake su jich napraschowanja a jich šhorosče! Ššyla człowškich šhorosčow je šrašchnje wulka! Šale šyla byla i molom mješšcha, hdy bychy ludžo šlutniwischo a porjadnišcho živi byli.

Tak došdže tež do rēcžniweje hodžiny k lēkarjej człowjek, wo kotrymž móžesche po přenim pohladanju pschēšwedčženy bycz, so je wón šastojnik. Wón powjedasche wo šwojich čžerpjenjach w žiwocze tak dołho a tak wjele, so lēkar něotre rasy na čaßniš pohlada. Lēkar džesche šlónčenje k njemu: „Šam je šibanje šřebne, wjele šibanja! Šot džēšča šem chžemy so kōžde ranje jenu hodžinu pschēšhodžowacz; potom chžemy dale hladač, schto so čžinicž hodži.“ — Druhi šforžesche jemu, so ma šłabe čžwuy.

„Mēr trjebasch“, džesche lēkar k njemu, „jenož mēr je sa waß šřebny! Šwadajče so na čaß wascheho čžwuy napinazeho džēla a džicže won na kraj, do krajiny, hdyž je wjele šēša, hdyž móžecze so hodžiny dołho žyle šam lutki w šēšu wukhodžowacz, hdyž žaneho człowjeka njenadešdžecze. Šam pschestanje wschōn hnerw a čžwuy budža so pošhynjowacz.“ — Šašo druhi šforžesche na šoldk. „Poščicž so dyrbicže, jenož pošćicž! Šni šhoseja, ani piva, ani wina piež nješmēcže!“ to šēšche jeha wotmolwjenje, kotrež wschaf mokrotu lubowazeho bratra wošebuje njeroswšebeli, kaž so šdasche. — Šedny powjedasche, so štajnje na šlowubolenje čžerpi, ale so je je nětkole, hdyž je na wopyt do Barlina pschishchol, šhubil. „Šchto šebi wjazny chžecže?“ mēajesche lēkar, so šmējo, „wschafo hižo wēšče, schto čžinicž macže, pschindžecze jenož štajnje do Barlina na wopyt, hdyž waß šłowa šapocznyje boleč!“ — Šašo druhi šforžesche, so je wutroba čžerpjaza. „Šy drje furicže?“ džesche lēkar. „Šaj“, šēšche wotmolwjenje na tele praschenje. „Čžičēče waschu trubku i woknom won, a wam budže derje!“ radžesche lēkar, „pschetož we wschēm tobaku teži jēd!“ — Š tak džesche to pošpochi; tola džēšča šomdžachu so jemu wschitžy šhori psches mēru dołho. Wón šedžesche kaž na jehlach, kaž so wschēdnje čžasto praji. Wón džē dyrbjesche hišcže čžēško šhoreho wopytacz.

Hdyž šēšche so na šhwilku jeha ššwa wuprōšniła, došdže sa njeha wjetšcha pjenježna pošhyla. Wón došta ju wot pošniła a tōn našadža škothy po štach na blido.

Mjes tym šlapasche so do durjow. Ša to šastupi pošelnik, kotryž lēkarjej powjedasche, so so jeha čžēško šhoremu tak šrudnje wjedže, so so kōždy wokomik šmjercž woczafuje. Šule šrudžazu powjescž wukššchawšchi, šrabny šwedomliwy lēkar sa šlobukom a šijom a šhwatasche přecž. Wón tak šhwatasche, so šēšche šabyl, durje tamneje powitanšesje ššwuy šamšnyč, hdyž šēšche pjenjesh na blido našadžal.

Šasch Sawojarda, kotryž šēšche je šwojim wšowarššwom i paššicžkami a i šintu tež do teje hašy pschishchol, pschindže tež žyle pschipadnje do lēkarjoweho doma. Wón šaklepa do durjow lēkarjowej powitanšesje ššwuy, do kotrež móžesche so hnydom wot šhoda šem šastupicž; pschetož psches tele durje wotešdžechu i wjetšcha lēkarjomi šhori. Šnton nješššchjesche ničšo, so by něčtō i nutška: „Šale!“ šawoal, ale wón wotewri tola durje a šastupi do ššwuy, w kotrež nihto nješēšche. Šola schto tu wuhlada? Ša žylym wukšim blidže šēchu škote našadžane! Šaf rjenje šššchēžachu so jemu do woczow! „Šych-li je wschē mēl, bych byl na jene dobo bohaty człowjek; potom njetrjebał wjazny wšchaze paššicžki pschedawacz, potom mohł šebi rjanu nowu draštu šupicž a něšchto dobre k jēdži, potom njetrjebał wjazny šuchi šhlēb rymšacz. Šotom bych so jako wošebny šujes domoj wrōczil. Š tak lohko mohł wschē tele pjenjesh šebi do šafa štyfacz a i nimi wotešcz; wschafu tu jenicžta žiwa dušcha njeje.“ Šaf mjerwjachu so jemu šle myššicžki psches šłowu. „Šle pš a hašba tebi, Šantonje!“ džesche bórny po tym šam k šebi. „Šaf jenož móžesch na tajšle něšchto špominacz! Šbože i njecžesčju njeje žane šbože; radšcho chzu šhudy ale šprawny so domoj wrōczicž, hačž bohaty ale i hanibu womašany. Šchto wē, hačž njebnychu hižo šchibjenžu sa miše hotowali, hdy bych tole čžinil!“ Š wón džesche i durjemi wón a nješēšche so pjenjes ani došnył.

Ale jeha šprawnošč, kotraž šēšche jeha wučžila, zuse šwōššwom čžesćicž, wučžesche jeha tež hišcže, ššwuy a pjenjesh šražowacz, so njeby so šnano paduchška ruka na tutyh mnošich pjenjesh pschemašnyla.

Bórny pschindže žonta, kotraž chžysche so lēkarja wo radu praschecz, dokelž ju šuby bolachu. Šona šaklepa do durjow a chžysche šastupicž, duž pschishkocži Šnton a džesche: „Šnjes doktor doma njeje, a tu ja nišho nuts njepušchēžu.“

„Čžeho dla niž?“

„Wón je žyly šep tajšich žoktych wēžow na blidže rošklad; tych njēšmē so nihto doššnyč.“

Šona šchafesche i šłowu a wotešdže a myššesche šebi, so je lēkar něfajše lēkaršwom pschihotowal, abo so ma něšchto podobne na blidže, čžehož so nihto doššnyč njēšmē.

Šotom pschindže listynoschē. „Šu njēšdžecze nuts!“ šasasche Šnton tež jemu. „Šotodajče list w wobydlenju; šujes doktor je wotšchol, ale wón so bórny šašo wrōczil.“

Šnton njewotešdže wot durjow. Šehdom pschindže tež człowjek, kotryž nožizny šberasche, so by je natocžil. Šež wón chze do doktorowej pschijimanšesje ššwuy. Šola Šnton ššupi jemu

napschecziwo a praji: „Tu nihto fastupicz nješmē!“ S dobom wobara je fwojej fhlnej ruku napschecziwnitej, kotryž jelešche a fo flemješche. Pšchi tymle podawku dońdže lékař. „Schtó fo tu stawa?“ woprašča fo huěwnje, fo wadžazeju pšched fwojimi durjemi wuhladawšchi.

„Tónle pachol chze tu do jstwy, a ja niho nuts njeušchczu. Doktor ma na blidže flote, blyšchczate putki nařadžane, tych fo nihto dótknycz nješmē“, wotmolwi Anton.

„Wichako fym ja doktor řam a tale jstwa je moja!“

„Je temu tež woprawdže taf? Sewak wař nuts njeušchczu!“

„Dobre ranje, fnyes doktoro!“ jawola nětkole někajfi žonjazny hłóř. To běšche řuřodžina, kotraž po jonym řthodže wysche bydlešche a chyzšche hladacz, řchtó fo tu taf wadži.

„Ja fym tu řwědomliwje pšched durjemi řtražil, fnyes doktoro!“ džešche nětkole Anton, „a myřlu, řo řu wřchitke pjenješy řiřchče budža.“

Lěkar wotewri durje, dońdže na měřče ř blidu a pšcheliczi hnydom pjenješy. Wřcho tu řiřchče běšche.

„Ty řy řprawny pachol! Měj džak řa twoju řluzřbu. Schtó wě, hdyz bychu řlote putki byle, njeby-li řy je řtražil. Wřmi řebi řich pjeć řa to!“

„Ach, řnježe, wy drje tola je mnu řortujeczē!“

„Ně, wřchak ně, njeřortuju ř tobu!“ džešche bohatty lékař.

„Schtó mohł prajicz, bychu-li řo mi wřchē tele pjenješy řradnyle! Teho dla wřmi jenož; to řo njetřebawř řańbowacz.“

„To je pšchemulle řbože řa mnje!“

„Wichako řy řebi je pšches řwoju řprawnořcz řařluzř!“

Tola Anton řo řiřchče řomdžešche; dha wřa lékař pjeć dwazycziřwinarjow ř blida a řuny je řhudemu řawojardej do ruki.

„Ach, luby řnježe, řak řče wy tola duřhny!“ džešche Anton a řořchēšche lékařej ruku. „Měježe řyřaz řrócz džak, a Bóh řa-řlacz řam wřchu lubořcz!“ wospjetowařche někotre řařy.

„Schtó nětkole ř pjenješami řapoczńješy?“ woprašča fo nětkole lékař.

„D, budu je nałožicz ř řpomoženju řa mojej řhudej, řtarej, dobray řtarřchej a ř mojemu řěpřchemu. Řubju řebi ř nowa řobaka a mđžu nětko tež řwoje wřkowarřtwa ř tingu rořmnořicz. Ach, řak řče mje tola wobřbožili!“

„Nó, mje budže wutrobnje řwjeřelicz, jeli řym řebje do řolijow řboža dowjedł.“

Řřjedny řacz běšche řo řawojarda je řwojim dobročřerjom rořžohnowal, řařtupi řamna řnjeni, kotraž běšche něhdy řntona taf pšcheczelniwje wřtala. Čhyzšche řo lékařja wo radu prarřchecz. Mało řo njedřiwajo, řntona tu wuhladawřchi, řjednoczī řwoje pěťne pšcheczja ř lékařjowymy, řhoniwřchi wo řym, řchtož běšche řo řtalo. S džaknej wutrobu pšcheczīwo Bóhu a pšcheczīwo lubořczīwemu lékařej, wopušchczī Anton tónle dom.

XII.

Nětko řapoczachy řo řbořowne čařy řa řprawneho řntona. Wón kupi řebi bórřny noweho, wuwučženeho řobaka a čahařche řiřchče dwē řěczē ř nim po řraju. Řřžo ř tym řařluzři řebi řjany řjenješ, dokelž mōžēšche řwojeho řobaka čařto tež pšched wřetřchimi towarřtwami pokarřowacz. Ale tež řwoje wřkowarřtwa ř tingu jara rořmnoři. Dokelž běšche jeho lékař řakle nahladńje podpřerał, mōžēšche řebi dobre a wjele řřědkow ř džělanju řwojeje řinty řupicz. Škónczńje řaloři nimale wulkowřkowarřtwa a rořřezēlešche řwoju řintu daloko a řchěroko po řraju. Řařliczarřtwa a hornyz-řpłeczřřtwa běšche řo wřdal.

A nětko dońdžmy řiřchče řař do małeje řhěřki w wótřnym řraju. řařo je nałěczō, a řóřiczki w řahrodzy wonjeja řjenje a mařa taf řrařny napohlad, jako bychu řo ř někajřemu powřtanju wořebje přřhile. Řřaczki hwiřdaja a řpěwaja wjeřele na wulkej worješchinje, jako čhřyle lubeho řnateho pšcheczēla powřtacz, a řlónczne pruhi pořloczńja niřte řhěřne wofńješcha taf řjenje, jako čhřyle řřtwiczku řwjedžēńřzy wupřřchicz. Řutřka wo řřtwje ředřřitaj řardoez nan a macz řa blidom. Řořřezńujetaj řo wo řntonowym řbožu, a někotre čřicha modlitwa řo pšchi řym řa njeho ř njeřju řčēle.

Duž wotewřja řo durje, a pšched nimaj řteji řeju řyn. řako mōlczi řachol, kotryž běšche řwoje řbože přřacz čhřyl, běšche něhdy wučžahńyl do dalokēho řwěta, jako młodženz, řjenje řrořczeny a ř čřěřwjenymaj řizomaj wřóczī řo domoj. Řhudy běšche nana a

macz wopušchczil, jako řamōřity čřlowjeř řtupi řařo na přob řarod-nejē řhěřki. S jēho mjeřwoczja blyřchczēšche řo řama wjeřeloeřcz; ř dobrym, njeřwomařanym řwědomńjom mōžēšche řo do řwojeje wótčřiny wřóczicz, hdyž běšche w řuřbje řwoje řbože namakal.

Dyrřjal řebi, luby njedžēřki čřitarjo, řiřchče powjedacz, řakje běšche řařowřdženje? To ja njedokorřam. Wospjet wofřchowařche nana a macz, kotraž ř wjeřeloeřczu přakarřchitaj, wón njeřmōžēšche dopowjedacz, řchto běšche wřcho w dalokim řřřym řwěczē nařhonił.

Řřžo dołho po řym, wjedžēšche řnton towarřřchu ř džčczřzyřch řēt ř wěrowanřřkemu woltarřej a potom do řbořownēho domczka řwojeju řtarřcheju, kotraž běřchitaj mješ řym řestarřloj. Čřičhe řbože běšche řym řtarřym řudžom tež dale wobradžene. Řdyž nětko čři lubi wřchřřzy w řtareho řardowym domje hromadže ředžachy a řebi je řtarřch čřařow powjedachy, prajachy huřto: „řntonje, řy řy řbože mēł!“ a jēho wotmolwjenje běšche potom řtajńje: „Ale jenož pšches řprawnořcz!“

Řřchēřczēhanje řřchēřczřjanow w přēńich řřjoch řētřtotēřch.

Řřchēřnořch wot řnjeřa wučřerja řodneho w řřwaczanřřim řerbřřim towarřřtwje džeržany.

(Řokřaczōwanje.)

W řřřřym druhim řētřtotēřku dyrřjachy wěřjazny wjele čřēřpecz po wřchēm řomřřim řraju. W řeruřalemje bē w řpoczatku wěřřy řymeon ř břřřopom. Wón běšche 120 řet řtarř řchēřđřiwz. Řje-řřcheczēřlo řřřřwje jēho wobřřřřřch, řo je ř Davidowēho řoda a je řřchēřczřjan. Teho dla jēho řajachy a wjele dnjow dołho čřwřlowachy. Wón wōřta wěřřy w řwojeř wěřje, taf řo řo bohōt a wřchōń řud džřwawřche, řo mōžēšche tōńle řchēřđřiwz ře wulke čřwřle řnjēřcz. Řořđřřřchō jēho bohōt řřchřřowacz da. To bē w 107. řěczē.

Džewjecz řēt po řym wjedžēšche řomřři řhěřřor řrajan w řřřřkej wōřny. W řym wōjowanju pał pōřna, řo pšchi wřchēm pšchē-řczēhanju řicřba wěřjazny pšchēzo pšchřbjerarřche. Teho dla řo jara rořhńēwa a čhřyzšche řiřchče řrucřřřchō pšcheczīwo řřchēřczřjanam wuřtupicz. Wón pšchřđřē do řntiochřja. Wōdžēř řeje wořřady běšche řgnazřus, wučřomz japořřčtoła řana. Řdyž tōń wo řhěřřorowym rořhńēwanju řhoni, řo ř njemu poda, řo by jēho řřđženje a huěw wot wořřady řam na řo wobrocřil. řrajan řo jēho njeřdrje woprašča: „Šřř řy tōń řly duř, řř njeřřy jenož řam na nařche pšchřřajńje njeřpōřřuchal, ale tež druhich do řlupōřczē řawjedžēřch, řo pšches to řōńz wōřmu?“ řgnazřus wotmolwi:

„Nihto njeje řiřchče řgnazřja řleho duřha mjenowal. Šř duřojo řu daloko wot Bōřich wotrocřkow. řy drje mōžēřch mje nje-řřcheczēla řřch duřow mjenowacz, pšchetož řa řich nadpady ř mozu mojeho njeřjeřteho řkala řeřom řřřřřta pšchewřnu.“ „A řchto je řheophorus“, džešche řhěřřor dale. — „řheophorus“ bēchu řgnazřej narjekli, dokelž bē wón jedyń wot řch džčczři, kotřēř bē řeřř na řwoju ruku wřal a je pōřohnowal. — řgnazřus wotmolwi: „řheophorus je tōń, řř řřřřřta w wutrobje nořny.“ Duž řo řhěřřor rořhńēwa a řawola: „Řjēwěřřch řy, řo tež w nař nařchi bohōjo bydla a tež pšcheczīwo nařchřm njeřřcheczēlam wōjuja?“

„řy řo mōřřch“, řjekny řgnazřus, „wón je jeno jedyń Bōh, kotryž je njeřjeřa a řemju řřwōřil a wřcho, řchtož w njeř je, a je jedyń řbōřńřř, řeřř řřřřřřř, Bōři jēńczřki narodženy řřř.“ řole řprawne wuřnacže řgnazřej řeřřřđři. řhěřřor řawola řřařu a pšchřřa řeř, řo by řeho břřřopa do řoma dowjedla. řgnazřus pał řřwaleřche Bōha, řo je jemu čřeřcz marřřřřwa pōřřicřil. W řomje bu wón do džřwadla dowjedženy a řam řo pšched wjele pšchřřadowarřemi džřwje řwěřřata na njeho pūřchczřchu a jēho hnydom rořđřēchu. To řo řta w řěczē 116. Řohanjō pał mēřachy na řařřim džřwadle řařke řpōdobanje, řo huřto taf mōřńje řřchē-řczřjanow řmjerēř řadachy, řo řrajanowym nařřěđńřř řadřian pšchř-řařńju da, řo řmēđža řo řřchēřczřjenjo řakle potom wotřudžicz, hdyž řu woprawdže nēřchto řawřnowali. Duž bu řřchēřczřjanřta wěra řřžo řama na řebi řa njeřřřř džeržana a řēž řhōřřana. — Wōřřředž 2. řētřtotēřka mēřēšche řřchēřczřjanřta řřřřej řřwřlu mēř, ale jeno na řřwřlu, dokelž w 161. řěczē mūdřy, ale jara řřmny čřlowjeř, řarkuř řurelijuř, na řomřři řřōń řtupi, řř mēřēšche řřchēřczřjanow řa řřřřch řahōřřenzow a njeřpōřřřřchňch pōđđanow. řřřřē řařōńje wuńđžechy pšcheczīwo řym, řř ř řemju řnjēřej řo wōřachy. Něřř řařō marřřy a čřwřle řa řřchēřczřjanow pšchřřbjerachy. — řjēř wřchēmř marřřarřemi ř řeho čřařa je nařwřēřřchi břřřop

Polkarp se Smyrny. Dokelž běše wón njepršeczel pschibohow a wótž kšeseczijanow, žadachu žebi pohanjó jeho žmjerč. Teho pscheczeljo jeho napominachu, so by žwoje žiwjenje ischitowal. Teho dla poda žo wón do wotležaneje kšezje a wosta tam něšto dnjow pschezo ja žwoju wožadú prošo. Žene ranje sahe pschindžechu wojazy, kiž běchu ja nim póžłani. S měrom žo wón do jich rukow i tymi žłowami poda: „Knjesowa wola žo stań.“ Wojazy běchu žebi myšlili, so bjesbžneho šleho cžłowjeka wobladaja. Teho dla žo malo nježiwachu, hdyž jim cžezjedostojny schedžiwž i cžichej radošču napšchecžiwó stupi. Polkarp wojakam žwacžinu da, a bjes tym žo wón w modlitwje na žmjerč pschihotowasche. Na to dowjedžechu jeho wojazy do města na torhoščezjo, hdyž mějesche žo wotřudžicž a kšostacž. Wulka cžrjódá luda hižo na njeho cžakajche. Ssubnik k njemu praji: „Sa cže pušchecu, jeno wotrjetú žo Kšrystuža!“ Polkarp pak wotmolwi: „86 lét žym jemu žlužil a wón mi njeje žaneje kšiwody cžinił. Šak mohł ja mojeho krala hancž, kiž je mje šbžneho cžinił?“ Hdyž jeho potom na schčepowž žwjasachu a wohen šapalichu, plomjenja kaž wjelb jeho cželo wobdawachu, ale jeho nješpalichu. Teho dla jeho napošledk i mjeczom šakłochu. Šichi tym je pječža tak wjele krowje i jeho cžela žo wulalo, so je wohen hažnył. „Šaj, ischtóž pschewiwe, temu žo žana ischtoda štacž njebudže wot drugeje žmjerče.“ (Šew. Šan. 2, 11.)

Wjele móžnišho šakhadžesche pschecžehanje 10 lét pošdžijcho w městomaj Šyonje a Wiennje w južnej Šranzowškej. Tam pohanjó kšeseczijanow wulžy jara hidžachu. Šadny wěrjazy žo nješmédžesche šjawnje pokasacž. W wulkič cžrjódach žo wěrjazy na žudnistwo dowjedžechu. Malo wot nich Kšrystuža šapre. Najwjazny džechu i wjekešym woblicžom na město žmjerče. Přeni pschiklad da diakon Šanctus a Šlandina. Tón přeni wotmolwi na žudnikowe prašchenje ja mjenom a powolanjom: „Ša žym kšeseczijan.“ To bě jemu mjeno, powolanje a wschitko. Wón bu cžwilowaný a na to šranjenu do jaštwa cžiknjenu, so by bóžy šašo nowe cžwile pschecžepil. — Šlandina bě mloda knježna, ale jejni pschecžeharjo njehladachu na mlodošč a ród. Na wschitko hroženje wona šnapšchecžiwí: „Ša žym kšeseczijanka, ale ničjo šle žo pola naš nještanje.“ Wona bu na kšičž pschiwjasana, so bychu ju džiwje šwěrjata rostorhali. Šle te žo jeje njeotknychu. Na pošledku bušhtaj Šanctus a Šlandina psches mjecz morjenaj. „Šdže je nětk wasch Bóh?“ wolachu pohanjó žo žmėjo. Šle Bóh běšche šawěšče šrjedža bjes tymi žwojimi.

(Škónčjenje.)

Wocžehujenje našich mladych k kšeseczijanskej žwobodnošči.

(Po Š.)

II. Prawa žwobodnošč.

Šwobodneho ja teho cžłowjeka mjenuju, kotryž ma žameho jeneho knjesa, mjenužy teho jeneho knjesa w nježesčach, tehole pak tež žyle a poluje a wopravdže ja žwojeho knjesa pschipóšnawa. Prawa bohobožnosč žebje njewotwižneho cžini wote wschitkich štworjenjow a wobštejnosčow. Bohu žlužicž je žwobodnošč. Wschitkim druhim, kaž štaršchim, wučerjam, wyschnosči atd. žo tajšile žwobodny i radošču tak daloko podda, kaž žo to se žluženjom temu jenemu knjesej hodži. Wón w nich nashwilnych, hdyž tež niž šastupjerjow Bóžich bjes šmyłka widži.

Bóh žam je wěšty šakon a wón to je, dokelž je džeczaze poddacže pod njeho polnošč wscheho šboža a wscheho cžisteho byčža. Džeczjo Bóže byčž, jako džeczjo Bóže kšodžicž, pschezo na njeho hladacž a ja nim žo prašchecž. — to reka žwobodny byčž. Džeczjo Bóže je žwobodne wot kóždeho štworjenja, žwobodne wote wschitkich cžłowjekow, runjež žo dobrowóluje a radošnje do žlužby cžłowještwa poda.

Dokelž pak je naš našch Knjes a šbžnik Šesuf Kšrystuž psches žwoje wumoženje halle k prawej radošči džeczajštwa Bóžeho dowjedł, ja praju, so je žwobodnošč w polnym šrošmjenu halle i ewangelijom do žwěta pschishla. To móže žo i historije dopokasacž, so je myšł cžłowšesje dostojnosče a nješkónčnjeje wažnosče cžłowšesje dušche — so je žadanje žwobodnošč žwědomnja a

powšchitkowneho prawa i ducha a žłowa Kšrystužowego pschishlo. Tež najšdobnišchi pohanjó ničjo wo tym njewjedžachu. Woni bychu žo žmjeli, hdy by žo jim prajilo, so žu wschitžy cžłowjekojo bjes wuwšacža k džeczom Bóžim powolani a so maja teho dla tu žamu wažnosč. Woni cžinjachu wschelafore rošdžele. Žona běšche malo napšchecžiwó mužej; bjes mužemi pak placžesche jenož tym tole mjeno, kotřiž běchu žwobodni. Šwobodnych mužow pak móžachu žebi jenož myšlicž jako wot ischlowow rošdželenych. Š krotka: wěšta wěž je, so štara žwobodnošč štareho cžaka jenož wabštejesche na ischtodu nješwobodnoščže wulkeje wjetšchiny. Šwobodnošč, kotraž by ja wschitkich byla, nješnajachu. Po tajšim praweje žwobodnoščže i žyła nješnajachu.

Šesuf Kšrystuž pak wschitkim cžłowjekam, njech žu šeršchtojo abo prošcherjo, žwobodnošč pošlicžuje. Na wschitkich, kotřiž chzedža do njeho wěrč, žo wón wobroči a praji: „Wš budžecže tu prawdu póšnacž, a ta prawda budže waž wošwobodžicž.“ Po tajšim ani šeršchta ani ischlowa nještej žwobodnej, doniž jeju bóška prawda wušwobodžila njeje. Šale prawda pak je Kšrystuž žam. Šchtóž je jeho pošnal, tón ma Bóže wotmolwjenje na wschitke prašchenja žwojeje wutroby, tón ma wěštosč dopjelujenja wscheho jeho žwjateho žedženja. Teho dla móže wón prajicž: „Šeli so waž žym wošwobodži, dha šče prawje žwobodni.“ Šak praji tež japošhtol Šarwol: „Šdžež teho Knjesa duch je, tam je žwobodnošč.“ Wotřknjenu kónž našcheho wocžehujenja móže po tajšim jenož byčž, mladych ludži k temu dowjesč, so woni w žwěrnym kšodženu ja Kšrystužom jako žwobodne, wješele džecži Bóže kšodža. Šerbštvo a njebeški wótžny kraj woni potom namakaja: pschetož „žmy-li džecži, žmy my tež herbojo.“

Po tajšim jeneho knjesa měčž, jenož jeneho, ale teho tež wopravdže, to je žwobodnošč. To njeje žwobodnošč, žaneho knjesa njeměčž. To žo bohuzel hušto došč wot mladych ja žwobodnošč wobhladuje. „Šdnyž mi ničtó ničjo prajicž nima“, žebi pachol myšli: „Šdnyž móžu léhacž, kaž dolho chžu, žo wopiečž, kaž hušto chžu, potom žym ja žwobodny.“

Š tale žwobodnošč žo Bohu štorženo našchim mladym wušwaluje. Šwěšne šmyšljenje našcheho cžaka wschitke lóšhty a žadoščže ja prawe pschipóšnaje; a to žo žiwjenje po pschirodže mjenuje, hdyž cžłowjek to wuwjedže, ischtóž jemu w kwi tčži. Žadoščže žo ja tajke něšto wobhladuja, kotrež je runje tak nje-pschewinjonne, kaž wichor na morju. Duž ja najšwobodnišcheho tón placži, kotryž žo tym wabjenjam žwojeho cžela pschewostaji.

Šle tale myšł wo žwobodnošči je wot džiwich šwěrjatow wšata. Še maja prawo žwojim lóšhtam a žadoščžam žo pschewoštajicž. Ša to pak žu tež šwěrjata. Šajšule žwobodnošč na cžłowjeka pschenjesč, by rečalo jeho škozjo ponižicž.

Šchtóž žwět šnaje, ščehwki teho pošnaje. Š tajšeho wopacžneho šmyšljenja je njewěrjaza šozialdemokratija nastala, se wschitkimi jeje njeczšitymi, žwěšpowróčžnymi žadanjami. W wyschšich šchtantach je žo tónle „jěd“ najšpředny rošnošyl a je tam tež žwoje přenje plody nješł. Wone žu wschudžom te žame. Čžesčenje žwěta žo kšěšje do šrudneho šadwělowanja pschewobrocži. Š došč jich tajšich wokolo kšodži, kotřiž žaneje radoščže wjazy na žiwjenju nimaja, žaneje lubošče wjazy k bližšchemu, žaneje wěry do Boha.

Maještatiški wobras pak je tutemu kšudemu žwěšej cžłowjek, kotryž i pošbėhujenej hłowu, jako wujednane džeczjo Bóže, žwobodny a wješely pschistupi k trónej Bóžeje hnady; maještatiški wobras je cžłowjek, kotryž ma prawy cžinjenu psches wěru Wótža w nježesčach, wot kotrehož žameho je wotwižny. Š hdy by tež hubjenu byl a tež w rječšach ležal, — wón je wopravdže žwobodny.

Tajžy žwobodni ludžo žu prawi žynojo našcheje ewangelšesje žyrtwje. Šchtóž žo tejele žwobodnoščže boji, ma wěščže žwoje pschicžiny. Wón pak žo njech na Luthera njepowóluje.

To pak je ewangelška žwobodnošč, k kotrež móže kóždy šprawny došč. Ša žaneho přnuža ničjo wyschšche njeje a ja žyna dželacžerja njeje pschewyšhoke. Š cži, kotřiž ja tym šteja, žu wschitžy bratšja a šotry. Šow placži to žłowo, kotrež žo hewal hušto wopaf naložuje: „Šwobodnošč, runošč, bratrowštvo.“

(Poštracžowanje.)